

4 Μαρτίου 2022

Οι έλαφριές αμαρτίες (Άγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης)

Ἅγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ἁγ. Νικόδημος Ἀγιορείτης / Ἅγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ὁρθοδοξία και Ὁρθοπραξία

Σταχυολόγηση καί διασκευή κειμένου ἀπό τὰ “Πνευματικά Γυμνάσματα” τοῦ ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου

Ἄς σκεφτοῦμε τ’ ἀμαρτήματα ἐκεῖνα πού ὀνομάζουν μερικοί “ἐλαφριά”, καί πού δέν

είναι βέβαια θανάσιμα, έχουν όμως κάποιο βάρος ένοχής. Σ' αυτά πέφτουμε άλλοτε από άπροσεξία και άγνοια, άλλοτε από χαυνότητα και άσθενική θέληση και άλλοτε συνειδητά, με άπόλυτη γνώση και θέληση. Στην τελευταία περίπτωση ύπάρχει τό μεγαλύτερο βάρος ένοχής.

Ένα άμάρτημα θεωρείται έλαφρό, όταν συγκριθεϊ με μία θανάσιμη άμαρτία. Δέν είναι όμως έλαφρό, όταν τό δοϋμε μεμονωμένο και καθεαυτό. Π.χ. Μιά λίμνη λέγεται μικρή, όταν συγκριθεϊ με μία μεγάλη θάλασσα. Άλλ' αυτή καθεαυτή δέν είναι μικρή, γιατί περιέχει πολύ νερό. Έτσι και ή έλαφριά άμαρτία μπροστά σε μία θανάσιμη άμαρτία φαίνεται μικρή.

Άλλά και αυτή μόνη της είναι ένα μεγάλο κακό. Έπειδή και ή μικρή άμαρτία και ή

μεγάλη είναι εξέξισου παράβαση τοῦ θείου νόμου, ὅπως ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης: «Πᾶς ὁ ποιῶν τήν ἁμαρτίαν καί τήν ἀνομίαν ποιεῖ, καί ἡ ἁμαρτία ἐστίν ἀνομία» (Α΄ Ἰω. 3, 4). Καί ἐπειδή, κατά τόν ἀδελφόθεο Ἰάκωβο, ὅποιος τηρήσει ὅλο τό νόμο, σφάλλει ὅμως σ' ἓνα μόνο, γίνεται παραβάτης ὅλου τοῦ νόμου: «Ὅστις ὅλον τόν νόμον τηρήσῃ πταίση δέ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος» (Ἰακ. 2, 10).

Λοιπόν, ἀγαπητοί μου, πῶς μπορούμε νά θεωροῦμε μικρά τά συνηθισμένα ἁμαρτήματά μας, ὅπως εἶναι τά «ἀθῶα» ψέματα, ὁ θυμός, ἡ ἀνευλάβεια στήν ἐκκλησία, ἡ λύπη καί ἡ μικροζήλεια γιά τά καλά τοῦ διπλανοῦ μας, ἡ ἀργολογία, τά πολλά ἀστεῖα καί γέλια καί πειράγματα, ὁ χορτασμός τῆς κοιλιᾶς, ὁ στολισμός τοῦ σώματος καί τόσα ἄλλα; Πῶς εἶναι δυνατό νά λογαριάζουμε σάν μικρά αὐτά τά ἁμαρτήματα, πού θά τρομάζαμε ἂν γνωρίζαμε ὅλο τό βάρος τους; Ἄς μή νομίζουμε ὅτι μ' αὐτά δέν ἐναντιωνόμαστε στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί δέν χάνουμε τή θεία δόξα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Βρισκόμαστε σέ πλάνη ἂν πιστεύουμε, π.χ., ὅτι τό συγγνωστό ἁμάρτημα τῆς ἀργολογίας δέν κακοφαίνεται στό Θεό, τή στιγμή πού εἶναι σαφές ὁ λόγος Του: «Λέγω δέ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν ὃ ἐάν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρα κρίσεως· ἐκ γάρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ καί ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ» (Ματθ. 12, 36).

Πῶς μπορούμε ἀκόμα νά ποῦμε, ὅτι δέν ἐναντιωνόμαστε στό θεῖο θέλημα μέ τά ἄτακτα γέλια μας, τή στιγμή πού ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ὄχι μόνο δέν γέλασε ποτέ σάν ἄνθρωπος, ἄλλα καί τέσσερις φορές ἔκλαψε καί μέ τό στόμα Του μᾶς προειδοποίησε «οὐαί ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενήθησθε καί κλαύσετε;» (Λουκ. 6, 25). Ὁ Μέγας Βασίλειος μάλιστα ὄρισε καί κανόνα ἀφορισμοῦ μιᾶς ἐβδομάδας γιά τό μοναχό ἢ τή μοναχή πού θά γελάσει ἢ θά πεῖ ἄπρεπα καί ἀστεῖα λόγια: «Εἰ τις εὐτράπελα φθέγγεται ἢ γέλωτα ἀπρεπῆ, ἀφοριζέσθω ἐβδομάδα μίαν» (Ἐν τοῖς Ἐπιτιμ. τῶν κανονικῶν).

Πῶς μπορούμε νά ποῦμε ὅτι δέν εἶναι ἀντίθετα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ τά ψέματα καί τά φαγοπότια, τή στιγμή πού ὁ Κύριος προειδοποιεῖ ὅτι θ' ἀφανίσει ὅλους τους ψεῦτες – «ἀπολεῖς πάντας τούς λαλοῦντας τό ψεῦδος» (Ψαλμ. 5, 7) – καί καταριέται τούς χορτασμένους – «οὐαί ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε;» (Λουκ. 6, 25).

Καί γιά νά μιλήσουμε γενικά, πῶς μπορούμε νά ἰσχυριστοῦμε πῶς τά μικρά ἁμαρτήματα δέν μᾶς ἀφαιροῦν τήν ἀρετή καί τή Θεία Χάρη, ὅταν τό Ἅγιο Πνεῦμα λέει ἀλληγορικά μέ τό στόμα τοῦ Ἐκκλησιαστή «μυῖαι θανατοῦσαι σαπριοῦσι σκευασίαν ἐλαίου ἠδύσματος;» (10, 1). Κι αὐτό οἱ Πατέρες τό ἐρμηνεύουν ἔτσι: Οἱ μῦγες, ὅταν πετᾶνε πάνω ἀπό ἓνα ἀρωματικό μῦρο χωρίς νά σταματᾶνε πάνω του,

δέν τό ἀλλοιώνουν. Ὅταν ὁμως σταθοῦν καί πέσουν μέσα καί ψοφήσουν, τό βρωμίζουν καί χαλᾶνε τήν εὐωδία του. Ἔτσι καί οἱ μικρές ἀμαρτίες, ὅταν δέν σταματᾶνε πολύ σέ μιά εὐλαβική κι ἐνάρετη ψυχή, δέν τῆς προξενοῦν τόσο μεγάλη ζημιά. Ὅταν ὁμως σταθοῦν πολύ, τότε ἡ ψυχή ἀρχίζει νά κλίνει μέ τή θέλησή της σ' αὐτές, ὁπότε τῆς ἀφαιροῦν τήν καθαρότητα τῆς ἀρετῆς καί τήν εὐωδία τῆς Θείας Χάριτος, καί τήν ἐμποδίζουν νά φτάσει στήν τελειότητα. Τά ἀμαρτήματα αὐτά κάνουν βδελυκτή τήν ψυχή στό Θεό. Γιατί ἄν μόνο μιά σκέψη ἀδικίας εἶναι βδελυκτή καί μισητή στό Θεό - «βδέλυγμα Κυρίῳ λογισμός ἄδικος» (Παρ. 15, 26) - κι ἄν μόνο οἱ κακοί λογισμοί χωρίζουν τήν ψυχή ἀπό τό Θεό - «σκολιοί λογισμοί χωρίζουσιν ἀπό Θεοῦ» (Σοφ. Σπολ. 1, 3) - πόσο μᾶλλον χωρίζεται ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἡ ταλαίπωρη ψυχή πού ἀμαρτάνει;

Πρέπει λοιπόν ν' ἀποφεύγουμε καί τίς ἀμαρτίες πού θεωροῦνται μικρές. Γιατί θέλοντας ἀπό τή μιά μεριά νά εὐαρεστήσουμε τό Θεό, καί πέφτοντας ἀπό τήν ἄλλη στά «ἐλαφρά» αὐτά ἀμαρτήματα, πού εἶναι τόσο μισητά στό Θεό, εἶναι σάν νά θέλουμε νά ἐνώσουμε τόν οὐρανό μέ τόν ἅδη, τό σκοτάδι μέ τό φῶς, τή φωτιά μέ τό νερό καί τήν ἀγιότητα μέ τήν κακία. Οἱ ἀμαρτίες αὐτές, ὅσο μικρές κι ἄν φαίνονται, ἔχουν σοβαρή βαρύτητα, ἀφοῦ προσβάλλουν τόν ἅγιο Θεό. Γιατί καί τό μεγαλύτερο κακό πού ἀναφέρεται στά κτίσματα, εἶναι ἀσύγκριτα μικρότερο ἀπό ἐκεῖνο πού ἀναφέρεται στόν Κτίστη.

Ἄς ντραποῦμε λοιπόν, πού δεχθήκαμε στήν καρδιά μας χωρίς ἀντίρρηση ὅσα δέν θέλει ὁ Θεός. Ἄς ἀποστραφοῦμε χίλιες φορές τήν ὀλιγωρία πού δείξαμε ὡς τώρα στήν ἐφαρμογή τῶν ἐντολῶν Του, καί ἄς ἀποφασίσουμε ὄχι μόνο νά μήν κάνουμε τέτοια μικρά ἀμαρτήματα, ἀλλά νά βγάλουμε τελείως ἀπό τήν καρδιά μας κάθε κλίση σ' αὐτά. Κι ἄν πέσουμε καμιά φορά, ἀπό ἀσθένεια τῆς φύσεως καί τῆς θελήσεώς μας, νά μήν ἀφήσουμε τήν καρδιά μας νά τ' ἀγαπήσει, ἀλλά γρήγορα νά τά μισήσουμε, νά μετανοήσουμε, νά ἐξομολογηθοῦμε καί νά παρακαλέσουμε τό Θεό νά μᾶς δυναμώσει μέ τή χάρη Του γιά νά μήν ξαναπέσουμε.

Ἄς σκεφτοῦμε τώρα τό πλῆθος τῶν κακῶν πού προξενοῦν στήν ψυχή μας οἱ «ἐλαφριές» ἀμαρτίες. Ὅπως μιά ἀρρώστια, ἔστω καί ἀσήμαντη, ἐξασθενίζει τό σῶμα, ἔτσι καί οἱ μικρές ἀμαρτίες ἐξασθενίζουν τήν ψυχή καί τῆς ἀφαιροῦν κάτι ἀπό τήν προθυμία της γιά τό καλό. Κάθε ἀμαρτία, ὅσο μικρή κι ἄν φαίνεται, μᾶς χωρίζει ἀπό τό Χριστό, ὅπως ἀναφέρει καί ὁ προφήτης: «Τά ἀμαρτήματα ὑμῶν διιστῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν καί ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ» (Ἠσ. 59, 2). Ἀκόμα καί τό μικρό, τό συγγνωστό ἀμάρτημα ψυχραίνει τήν ἀγάπη, νεκρώνει τήν εὐλάβεια, ξηραίνει τήν κατάνυξη, στεγνώνει τά δάκρυα, μαραίνει τή μετάνοια καί δέν ἀφήνει τή Χάρη τοῦ Θεοῦ νά μᾶς ἐπισκεφθεῖ. Τό μεγαλύτερο ὁμως κακό εἶναι, ὅτι ἀπό τά μικρά αὐτά ἀμαρτήματα θά προχωρήσουμε γρήγορα καί στά μεγάλα, στά θανάσιμα, πού

καταστρέφουν τελείως τόν ταλαίπωρο άνθρωπο. Πρώτο, γιατί αδυνατίζουν τις καλές ἕξεις τῆς ψυχῆς· δεύτερο, γιατί ἐμποδίζουν τήν ἐνίσχυση καί ἐνδυνάμωσή μας ἀπό τό Θεό· καί τρίτο, γιατί συνηθίζουν τή θέλησή μας νά κλίνει εὐκόλα στό κακό.

Ἄς δοῦμε τώρα, πῶς ἀπό τά μικρά ἀμαρτήματα περνάει κανείς στά μεγάλα.

Μικρό μᾶς φαίνεται, π.χ., νά κοιτάξουμε ἀπρόσεκτα ἕνα ὄμορφο πρόσωπο. Ἄς μετρήσουμε ὅμως τις ἀμαρτίες, πού γεννιοῦνται ἀπ' αὐτό. Ἡ παρατήρηση τῆς ὀμορφιάς τοῦ προσώπου ἐκείνου γέννησε τήν προσβολή· ἡ προσβολή τόν ἡδονικό συνδυασμό· ὁ συνδυασμός τή συγκατάθεση· ἡ συγκατάθεση τήν πτώση· ἡ πτώση τή συνήθεια· ἡ συνήθεια τήν ἔξη· ἡ ἔξη τήν ἀνάγκη· ἡ ἀνάγκη τήν ἀπελπισία· ἡ ἀπελπισία τήν κόλαση! Βλέπεις, ἀπ' αὐτό μονάχα τό παράδειγμα, τί μακριά ἀλυσίδα ἀμαρτιῶν γεννοῦν ἐκεῖνα, πού ἐσύ ὀνομάζεις ἐλαφρά ἀμαρτήματα; Γιατί ὅποιος δέν ὑπολογίζει τά μικρά, πέφτει καί στά μεγάλα, ὅπως λέει τό Ἅγιο Πνεῦμα στή Σοφία Σειράχ: «Ὁ ἐξουθενῶν τά ὀλίγα κατά μικρόν πεσεῖται» (19, 1).

Πηγή: agiazoni.gr